

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
POGÁNY ANTAL
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TARSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A tudomány szabadsága.

Csernoch János dr. bibornok hercegprímás beszéde, mellyel a Szent-István-Társulat f. évi nov. 29-iki rendkívüli közgyűlését megnyitotta.

Az egyháznak hagyományos szelleméhez — mondotta a bibornok főpásztor — hűek voltak azok a katolikus tudósok, akik 1886-ban a Szent-István-Társulat kebelében az irodalmi és tudományos szakosztály felállításának tervét fölvették. Lelekesítette őket a gondolat, amelyet II. Pius pápa a bázei egyetem alapítólevelében kifejez: «A különböző boldogságok között, amelyeket a halandó ember ebben a muló életben elérhet, nem a legutolsó az, hogy kitartó tanulással megszerezheti a tudományok kincsét, amely utat mutat a jobb és boldogabb élethez és a böleset a műveletlen fölé emeli, az embert Istenhez hasonlóbbá teszi, a tudatlant megsegíti és a legalsóbbrendűeket a magasba emeli. Tudták, hogy az egyház az ókori műveltség őrzője, a középkori tudományosság anyja s a legújabb időkig a tudományok hűség barátja és támogatója, igaz örömet lel benne, ha a katolikus tudományosságnak új iskolája támad. S az egyház tényleg szeretettel karolta fel a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályát, amely közel 30 éves fennállása alatt igen érdemes munkát végzett s annyira megerősödött, hogy már szűknek találja a régi kereteket, új elhelyezkedést keres.

Modern tudományos akadémiák mintájára óhajt szervezkedni és fölveszi a Szent-István-Akadémia nevet. Mint a Szent-István-Társulat fővédnöke, nagy örömmel üdvözlöm ezt az átalakulást és szívből kívánom, hogy a Szent-István-Akadémia új nevéhez méltó legyen és a magyar katolikus egyház dicsőségére váljék. A Szent-István-Akadémia művelje a tudományt szabadon, becsületos őszinteséggel és szorgalmasan. A katolikus jelleg nem akadályozhatja szabadságában, csak megkívánja tőle az őszinteséget és becsületességet. Senki sem keresheti a tudomány szabadságát abban,

hogy kétségtelen igazságokat megvessen, egyszerű fölvetéseket pedig hebizonyított tényekké hirdessen. A szabadságnak megvannak a maga észszerű és erkölcsi korlátai, amelyeket okos és igazlelkű ember át nem lép. Már pedig a katolikus egyház csak azt kívánja a tudománytól, hogy az örök és a kinyilatkoztatott igazságokat mint adott alapot elismerje, mert ez az alap Isten tekintélyén nyugszik, amely annak igazsága mellett a lehető legmeggyőzőbb bizonyíték. Mindazok a vádak, amelyeket az egyház ellen felhoztak, mint a tudomány szabadságának megbénítója ellen, a tudomány félreértésen alapulnak. Ugyanis a tudománynak nem az a hivatása, hogy a megismert igazság ellen tusakodjék s folytonosan és minden áron újat állítson a régi helyébe, hanem, hogy elfogadván az eddigi biztos eredményeket, azokon továbbépítsen. Ilyen értelemben kell a katolikus tudósna dolgoznia. S ez nem válthatik szégyenére, mert így dolgozik minden józan kutató.

A katolikus egyház nagy szolgálatot tett és tesz a tudománynak azzal, hogy a reabizott igazságokat hűen őrizte, mert megadta a megfejtését olyan kérdéseknek, amelyeket a tudomány a maga erejéből vagy egyáltalán nem, vagy nem biztosan tudott volna megfejtteni. Odalépett a tudósok elé, mint szent Pál az aeropág elé, azzal a kijelentéssel: «Amit ti ismeretlenül tiszteltek, azt hirdetem én nektek». Amit a tudomány csak homályosan sejt, arról az egyház leveszi a fátyolt s bemutatja a titkok országát. Az egyház sohasem félt a tudomány szabadságától, mert megvan arról győződve, hogy a tudomány biztos eredményei nem ellenkezhetnek az isteni igazsággal. Azért az egyetemeknek a középkorban olyan szabadságot és autonómiát biztosított, amelyet ma semmiféle tudományos egyesület nem élvez. A Szent-István-Akadémia legyen azért szabad és autonóm! Elvárjuk a katolikus tudóstól elsősorban, hogy őszintén tárja fel, amit igaznak ismert fel s ne hamisítsa meg kutatásának eredmé-

nyeit. Gondolja meg azt a nagy felelősséget, amely reá hárul, mert milliók várnak tőle felvilágosítást, akik maguk nem ellenőrizhetik munkáját. Feladata a népet nevelni és tökéletesíteni, nem pedig erkölceit megrontani és lelkiismeretét elhomályosítani.

Dolgozzanak a katolikus tudósok szorgalmasan és terjesszék ki munkájukat ne csak a theológiára, a bölcselőre, nyelvészetre és történelemre, hanem a természettudományok és az orvosi tudomány minden ágára is. Az ő életcéljunktat felmagasztalja katolikus mivoltuk, amelyben a kultúra általános érdekeim kívüli saját lelkük üdvét és egyházuk természetfeletti céljait is szolgálják. Munkájukat bearanyozza az a törekvés, hogy Istennek gondolatait keressék, akinek nyomai megtalálhatók alkotásaiban. Az egyház kettős tisztelettel akarja őket körülvenni: a tudósoknak és a hűséges katolikusoknak járó tisztelettel. S ennek a kettős tiszteletnek babéragát helyezi mindazok homlokára, akik a Szent-István-Akadémia tagjai lesznek. A Szent-István-Akadémia alapítása oly időbe esik, mikor a magyar nemzet az államalakítás óta a történelem egész eddigi folyamán legvéresebb harcát vívja léteért. Amint a magyar állam alapításakor szent István a keresztény egyház alapjára helyezte nemzetét és a civilizáció templomába bevezette, úgy a nagy világháború után meginduló erős fejlődés kezdetén meg kell tartani a magyar nemzetet a régi és kipróbált alapozó való hűségben és fejleszteni kell benne a katolikus kulturát. Ennek a feladatnak nagyrésze vár a Szent-István-Akadémia tagjaira, akik a szent király szellemében kívánják nemzetüket szolgálni. Abban a reményben, hogy a Szent-István-Társulat rendkívüli közgyűlése a Szent-István-Akadémia létesülését, ezekben a sorsdöntő pillanatokban a Gondviselés művének tarja, a rendkívüli közgyűlést ezennel megnyitom.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A *Kis Pajtás* legújabb száma csupa elevenség és vidám jókedv. De az eleven jókedv sok és mély tanulást is rejt fogékony lelkű kis olvasói számára.

A szerb offenzíva kapcsán *Somorjai G.* tréfás hőskölteleményt irt az érfalvai «Nándorfehérvár ostromának kinevezett katonásdi játékról. *Szekely Balázs* a szelidített oroszokról mesél. *Gombos Albin* folytatja afrikai expedíciós naplóját. Haretéri levelet dúldott *Kis Pípin. G. Miklósy Ilona* élvezetesen szövi tovább *Halászlék Marikájának* regényes élet-történetét. *Lónay Miklós* a közeledő háborús karácsonyra szánt *Karácsonyi álom* c. színjátékot folytatja. Versikék, gazdag tárlat, szép illusztrációk emelik a lap értékét.

Az egész évre — 20 szám — 4 koronás kitűnő gyermeklap, pompás és olesó karácsonyi ajándék.

Kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-u. 50.

HIREK.

A Szent-István-Akadémia. A Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztálya, melynek igen sok kath. pedagógus is tagja, új szabályzatot nyert és ezzel egyidejűleg a Szent-István-Akadémia nevet vette fel. Az új szabályzatot alkotó gyűlés *Csernoch János* dr. bíboros hercegprímás elnökle alatt nov. hó 29-én folyt le a kath. társadalom előkelőségeinek részvételével. A közgyűlést a bibornok hercegprímás a tudomány szabadságáról elmélkedő beszéddel nyitotta meg. E korszakos beszédet lapunkban is megőrkítjük, hogy olvasóink bármikor merithessenek abból, ha adott esetben az egyháznak a tudományok művelésében szerzett érdemeit méltatniok szükséges. Az akadémia új szabályzatát *Concha Győző* dr. főrendiházi tag, egyetemi tanár vezetése alatt egy kilenc tagból álló bizottság készítette el és *Giesswein Sándor* dr. prelátus mint előadó terjesztette a közgyűlés elé, amit az változatlanul elfogadott.

Kontor Elek kitüntetése. Lapzártakor vettük hírt, hogy a Székesfőváros Tanácsa a Közoktatásügyi Bizottság javaslatára Kontor Elek székesfőv. polgári iskolai tanárt, lapunk munkatársát, a Szent-István-Akadémia tagját *c. polgári iskolai igazgatóvá* nevezte ki. E kitüntetésben is csak újabb bizonyítékát látjuk, hogy a tanítói pályán is megterem az elismerés pálmája, ha e pályán, mint Kontor Elek, a rátermettség erejével s teljes odaadással dolgozunk a nemzeti közjó javára. És annál öszintebben örvendünk e kitüntetésnek, mert általa teljesen közülünk való, izig-vérig tanítót (egy katolikus kántortanító törekvő fiát) jutalmazta az elismerés.

A Kapornakon (Zala m.) 1869. évben született Kontorról, ki atyja mellett már 10—12 éves korában orgonál s zenésmisséket végez, szinte megjósolható volt a későbbi kitűnő tanító, karnagy, tanár, zeneszerző, kinek neve a 250 Opuszt megközelítő gyönyörű zene-művei révén országszerte előnyösen ismert. Még néhai *Vaszary Kólos* akkori pannonhalmi főapát fedezte föl e kitűnő zenei tehetséget, mikor őt a győri beneések főgymnáziumába zene- és énektanárnak s egyúttal a neves Nemesovits Antal örökébe a székház karnagy orgonistájává hívta meg. A tanítvány teljesen méltó néhai neves tanárhoz. Munkáiban őt is a mély vallásosság s lángoló hazaszeretet vezeti a magyar egyházi ének- s zenekultiválásának egyenes útján, melyen őt tisztelőinek egész tábora követi. Legbecesebb művei a hazafias Mária-dalok, melyekben legkitűnőbb katolikus lyrikusaink valóságos verseit de főként néhai Rudnyánszky Gyula s néhai Szepessy László örökbecsű vallásos költeményeit zenésítette meg s tette mindnyájunk közkincsévé.

Diákok spártai nevelése. A Szegedi Ujság egy életrevaló tervet proponál, azt, hogy a középiskolákban, tekintettel a jelenlegi háborúra, kívánatos lenne ugyanazt megtenni, amit Tordai Imre kir. tan., igazgató és Hensch Artur terve szerint a szegedi középiskolában fognak bevezetni. Arról van szó, hogy a szegedi középiskolákban kombinált svédgimnasztikát fognak a rendes torna helyett meghonosítani.

Szép eszme, életrevaló dolog. Követésre méltó dolog. A cikk figyelmébe ajánlja ezt a pedagógusoknak. Én, mint aki szereti a pedagógiát, a tanítótársaim szíves figyelmébe ajánlom a törekvést. Meghonosítani

igazán időszerű, követni hasznos. A magyar tanító-ság, ha nem is olyan, mint a *«Schulmeisterek»*, de már a tanító, a magyar tanítóság is elismert erő, amely erőt megmutatta a magyar baka, az alföldi huszár értelmisége, hazaszeretete, győzelme. Szívleljük meg és kérjük azt a tervet a szegedi középiskolák bármelyikétől, amely ezen életrevaló tervet a közeli napokban megvalósítja és a kombinált svéd gimnasztikát a spartai testnevelést, *«Ép testben ép lélek»* elvet az iskolákban nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is megvalósítja. *Ijkovits, r. k. tanító.*

Tanítónőjelöltek segítése. Az angolkisasszonyok vezetése alatt álló budapesti kir. kath. tanítónő-képzőintézetben fennálló segítőegyesület évi közgyűlését tartotta nov. hóban dr. Walter Gyula c. püspök elnöklésével. Az elnöki megnyitó méltatta a tanítók, tanítónők feladatait a háború alatt s rámutatott, hogy a tanítónőkre az a fontos feladat vár, hogy a megfoglyatkozott tanítóságot nemzetnevelő feladataiban helyettesítse, majdan pótolja. Különösen a tanítók, tanárok és tisztviselők árva maradt leánygyermekének a jövőben fokozottabb mértékben való támogatását hangsúlyozta. *Ember K. titkári, dr. Kopp József pénztárosi jelentése* után az egyesület ez évben 17 növendéknek adományozott részint ösztöndíjat, részint segélyt évi 2400 korona összegben. Az egyesületnek van Vaszary-, Valter-, Almásy- és Barkóczy-alapja, ezen alapok jövedelmét is odaítélte arra érdeműs tanítónőjelölteknek. A közgyűlés kimondta, hogy a hadi árva leányok segítésére külön alapítványt gyűjt, mely összegnek kamataiból a háborúban elesettek gyermekei nyernek a képzőben való tanulmányuk folytatása alatt támogatást. Orosdy Fülöp bárónó, másodikodik ezen hadiárvaalap javára nyomban 1000 koronát ajánlott föl. Dr. Walter Gyula elnök 500 koronával gyarapította a segélyalapot. — Közgyűlés tiszteletteljes halálát fejezte ki elnökének a segélyalapot megteremtése érdekében kifejtett buzgó munkájáért.

TÁJÉKOZTATÓ.

Döntvény a tanítói lakásokról. Az 1913. évi XVI. t. cikk 3-ik, 4-ik és 17-ik §§-ai állapotokká meg a tanítóság lakásviszonyait. E tárgyban egy adott esetre vonatkozólag a miniszter rendeletileg intézkedett. Az eset a következő: József főherceg, ki részben a vértessacsai iskola fenntartója, 1911-ben egy 6 szobás tisztii lakást ajándékozott a híveknek azzal a kikötéssel, hogy az épület csakis kulturális célra használható fel. A fenséges ur szándékának megfelelően ezen épületben létesítettek 80 gyermek számára egy szép, tágas tantermet és 3 tanítói lakást, melyek az 1913: XVI. t. cikknek megfelelően. Egyik tanítónő azonban vonakodott a lakást elfogadni, midőn az az 1913: XVI. t. c. életbeléptekor rendelkezésre bocsátatott. Fejér vármegye közigazgatásági bizottsága azonban, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur is ezen tanítói lakásügyben az iskolafenntartó hitközség javára hozott kedvező határozatot. A miniszteri határozat a következő:

«Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter. 22046—1915 VII. d. Fejér vármegye tek. közg. bizottságának, Székesfehérvár. A tek. közg. bizottság mult évi november hó 9-ikén 1912. sz. a. kelt határozatában a vértessacsai róm. kath. hitközség,

mint iskolafenntartó által N. L. tanítónő részére az 1914. évi október hó 1-től nyújtott természetbeni lakást elfogadhatónak jelentette ki oly kikötéssel, hogy az iskolafenntartó hitközség a szó alatti lakás hiányzó tartozékairól folyó évi október hó 1-ig gondoskodni tartozik, egyben 1913. évi január 1-től 1914. évi szeptember hó végéig évi 240 korona lakbért állapított meg azzal a megszorítással, hogy a bérlo által fizetett 100 korona ebből levonandó. A tek. közg. bizottság ezen véghatározatát az érdekelt tanítónő, felebbezése folytán felülvizsgálat alá vévén, azt azzal a pötlással hagyom jóvá, hogy az iskolafenntartó hitközség a tanítónői lakás hiányait, ú. m. az egyik szoba hibás padlózatát, továbbá az ablakokat és ajtókat 1916. január hó 1-ig rendezhessen és a tanítónő kívánságára az ablakokon lévő vasrácsokat eltávolítani tartozik. Egyebekben a tanítónő panasza alaptalan, mert nem utóján épült tanítói lakásról lévén szó, az 1913. évi XVI. t. c. 17. §-ának a szobák térfogatára vonatkozó követelmény a tanítónő részéről nem érvényesíthető. A különben is csekély térfogatú különbség ma már nem is pótolható és így figyelemmel arra, hogy a kir. tanfelügyelő a szóban levő lakásnak tanítói lakás céljára való alkalmas voltát igazolta, az iskolafenntartó nem kötelezhető a csekély térfogatú különbség okából új épület emelésére. Erről a tek. közg. bizottság mult évi december hó 18-ikán 2177. sz. a. kelt felterjesztésére a tárgyatok visszazarása mellett és további eljárás végett értesitem. Budapest, 1915. évi november hó 3-ikán. A miniszter rendeletéből: O. N. s. k. miniszteri osztálytanácsos.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETELI.

Többeknek. Tanítók szabadságolása. Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöksége állandóan tevékeny munkát fejt ki a háborús állapotok folytán szükségessé vált teendők elvégzésére. Megtette annak idején a szükséges javaslatát a hadbavonult tanítók minden ügyében. Egy ily eredmény, hogy a honvédelmi miniszterium rendeletben utasította a kerületi parancsnokságokat, hogy a *bizottságilag segédszolgálatra minősített tanítókat, tanárokat azonnal helyezzeék szolgálaton kívüli állományba.* — **Az arcképes vasuti igazolványok láttamozása.** A hitfelekezeti és községi tanítók is kötelesek félárújegy váltására jogosító igazolványaikat érvényesítés végett i. év dec. 31-ig az illetékes üzletvezetőségekhez beküldeni. Akik még ily igazolványt nem bírnak, de igényük van arra, azok is e határidőn belül kérelmezzék azt. Érvényesítéshez 2 K, a kiállításához 3 K postabélyegekből csatolandó. — **B. B.** A rendelet csak a segédszolgálatot teljesítő tanítói-ra vonatkozik. — **K. A.** Rendelje meg az *Utmutatót* a hitfelekezeti és községi tanítók fizetési ügyeiről. Ara 2 K. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. Abban példakkal van bemutatva az 1913 évi XVII. t. c. minden intézkedése. — **B. F., M. F., K. Gy., J. K., K. I., L. Gy., M. J., D. F., B. F., Gy. R., H. A. és G. I.** Levélben feleltem. — **Sz. L.** A kath. iskola hivatala az igazgató, vagy igazgatótanító irodája. Az osztálytanító is küldhet hivatalos rendelkezésekre hivatalos levelet az illetékes tanfelügyelőségeknek. — **S. F.** A miniszteri rendelet értelmében az illető bevonulás előtt megkapja a képesítést. — **Párbér.** 1. A terménybeli járandóság megilleti. Ezt követelheti. A törvény rendelkezik arról, hogy a befizetést — a tanító közbejötté nélkül — a politikai község előjárósága szorgalmazza és hatóságilag végrehajtsa. A törvény megengedi, hogy a fenntartó és a tanító kölcsönös egyetértéssel a terménybeli járandóságot pénzben fizetendő járandóságra változtassa, de ez már végleges intézkedés. Az említett eljárás nem törvényesen elismert rendezés.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus népoktatási Intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közölhetnek, melyeknek díja előre lefizetett.

Alapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítjük. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Telkii róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet hadbavonult tanítója helyettesítésére. Fizetése a közalapítványból 80 kor. A község szükség szerint megtoldja fizetését 120 kor-ig. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 906 1—1

Pozsonybesztercei róm. kath. iskolaszék a harmadik férfitanítói állomásra *dec. 15-iki* határidővel pályázatot hirdet. Fizetés törvényes, lakbér 240 kor. A hadbavonult kántort helyettesítendő stóla fejében, miért is csak az orgonálásához értő férfitanítók pályázhatnak. Pozsonybesztercei róm. kath. iskolaszék. 929 1—1

A magyarfalvai róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetése az 1913. évi XVI. t.-c. szerint jár. Lakása egy szoba. A kérvények az iskolaszékre címezve Magyarfalura (Pozsony m.) küldendők. Pályázhatnak tanítónők is. Tót nyelv bírása szükséges. Posta, vasút helyben. Határidő *dec. 20.* 939 1—1

Egri érseki megye.

Gróf Károlyi Mihály úr Ömélt. **debrői** uradalmában (Heves m.) két helyettes ideiglenes tanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetés havonként 60 kor., az uradalmi tisztelnél élelmezés, egy bútorozott szoba ágynemű nélkül, fűtés kiszolgálattal. Róm. kath. okl. esetleg nyugalmazott férfitanítók kérvényüket *nov. 30-ig* az uradalmi jószágigazgatóságához adják be. Kál (Heves m.) Az állás azonnal elfoglalandó. 887 2—2

Helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik a **nyirkarázi** róm. kath. iskolához 3 hónapra törvényes díjazással. Jelentkezés azonnal az iskolaszék elnökénél. 925 1—1
Kömlőre (Heves m.) a fiúiskolába ápril hó végéig helyettesül róm. kath. okleveles tanítót vagy tanítónőt keres 100 kor. havi díjazással. *Iskolaszék.* 945 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Kordéháza (Zólyom m.) róm. kath. iskolaszéke az 1915/16. tanévre, hadbavonult tanítója helyettesítésére férfi vagy nőtanítót, óvónőt keres havi 80 kor. fizetés mellett. Kérvények az iskolaszékre címezve küldendők Tajóra *Majerszky Ede* plébánosnak. 909 1—1

Csanádi egyházmegye.

A lemondás folytán megüresedett **karánsebesi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: 720 kor. évi fizetés havi előleges részletekben a templompénztárból, 200 korona körül mellékjövedelem s szabad lakás (2 szoba, konyha, éléskamra). Magyar és német nyelv tudása szükséges. Nyugalmazott kántoroknak, tanítóknak való állás, kik városban akarnak élni. Pályázati határidő: *dec. 10.* Szolgálati bizonyítványokkal felszerelt kérvények a karánsebesi róm. kath. egyháztanács elnökségéhez küldendők. *Az egyháztanács elnöksége.* 888 2—2

Győri püspöki megye.

A **dunacsuni** róm. kath. osztatlan iskolához ismétlen hirdetett helyettesi állásra a már közzétett feltételek alatt még mindig lehet folyamodni. *Iskolaszék.* 919 1—1

Récény (p. Lakompak, Sopron m.) róm. kath. iskolaszéke hadbavonult osztálytanítója helyettesítésére tanítónőt vagy óvónőt keres. Fizetése havi 80 kor., bútorozott szobát kap, esetleg fűtést is. A német nyelv bírása előnyös. Határidő *dec. 12.* 942 1—1

Kalocsai érseki megye.

Mohol (Bács-Bodrog m.) nagyközséghez tartozó iskolások között az úgynevezett **szabadkai uti D)** róm. kath. felekezeti iskolánál üresedésben levő rendes tanítói, továbbá a **gunarasi C)** és a **töviskei E)** iskolánál a tanítók katonai szolgálatra történi bevonulás folytán a folyó 1915/16. tanévre segédtanítói állásokra pályázat hirdetik. A rendes tanító javadalma: 1. A törvényes fizetés Mohol nagyközség házi pénztárából havi előleges részletekben. 2. Szabadlakás a hozzátartozó telek használati jogával. 3. Az iskolaterem fűtése és tisztogatása fejében ugyancsak a község házipénztárából évi 120 kor. átalány. A segédtanítók javadalma egyenkint: a törvényes 800 kor. fizetés, havi előleges részletekben és 120 kor. évi tanterem fűtési és tisztogatási átalány. Okleveles óvónők is pályázhatnak. A megválasztottak kötelessége az illető iskolához tartozó mindkétrembeli mindennapi és ismétlő tanköteleseket tanítani és a rendes tanítónak a bács-tiszavidéki róm. kath. tanítóegyesület tagjai sorába belépni. A pályázók kellőképp okmányolt kérvényeiket a moholi róm. kath. iskolaszékre címezve alulírottához adják be. *Michler Ferenc* kerületi esperes, moholi plébános. 914 1—1

Kassai egyházmegye.

A **ternyei** róm. kath. iskolához az egész tanévre, a **szedikerti** róm. kath. iskolához pedig a háború tartamára helyettes kerestetik, fizetése törvényes. Tót nyelv ismerete szükséges. Tanítónők pályázhatnak. **Ternye, Sáros m. Mikita Antal** lelkész. 922 1—1

Az **oszikói** (Sáros m., u. p. Magyarraszlavicza) róm. kath. iskolánál ujonnan létesített II-ik tanítói állásra pályázatot hirdetek, amely okl. tanítónóval lesz betöltve. Választás *dec. 11-én* d. e. 9 óraker. Fizetése törvényszerű, lakás, 100 kor. a hitközségtől és államsegély az 1913. évi XVI. t.-c. szerint. Az állás *dec. 15-én* elfoglalandó. *Harsághy Endre* róm. kath. lelkész, iskolaszéki elnök. 917 1—1

Nagyváradai latin szert. egyházmegye.

A **hosszúpályi** róm. kath. új iskola tanítónői állására pályázat hirdetik. Lakás természetben. Fizetés törvényszerinti. Kérvények *dec. 12-ig Kovács Rezső* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 910 1—1

19
A c
lyettes
azonna
A s
pályáza
vett jav
melléke
havi elő
alapítvá
tárból
400 ko
3. 4 ho
bérérték
átlagos
alapítvá
240 kor
szerint
kor., elv
Ezenkiv
tisztelet
fizetés k
osztály
kath. ifj
nap a te
teendő
egyesüle
tentszfel
szerelt k
és orgon
dendők.
19-én d.
elnők.
Kishaj
üresedett
delem: s
800 kor.
lamségely
német ny
Kérvénye
küldendő
Kiskös
pályázhat
és lakásp
képen. A
(Baranya
Báta (C
állomásra
szetbeni la
ház, köcsis
600 kor. c
mely jelen
d) 12 m
mény cím
g) Fizetés
368 kor.
felel össze
évi 142 ko
osztályt s a
dékait ister
felügyelni.
pályázhatna
székhez kü
Iskolaszék.
Borzétei
ház kántort
különféle jár
1000 kor. M

Pécsi egyházmegye.

A dombovári plébániához tartozó **Tüskepusztára** helyettes róm. kath. tanítónő kerestetik 8 hétre. Az állás azonnal elfoglalandó. *Offenmüller Zsigmond* plébános. 908 1—1

A **szajki** (Baranya m.) kántortanítói állásra *dec. 18-ig* pályázat hirtettedik. Javadalma az 1908. dec. 17-én felvett javadalmi jegyzőkönyv alapján természetbeni lakás, melléképületek és 20 ööl kerten kívül: 1. Kézpénz havi előleges részletekben és pedig *a)* a pécsváradi kir. alapítványi uradalomtól 324.60 kor., *b)* a községi pénztárból 595.75 kor., *c)* a róm. kath. hitközségi pénztárból 400 kor. 2. Stolaris jövedelem körülbelül 131.05 kor. 3. 4 hold 455 ööl szántó föld, ennek évi átlagos haszonbérértéke 260.33 kor. 4. 1 hold 9 ööl rét, ennek évi átlagos haszonbérértéke 100 kor. 5. A pécsváradi kir. alapítványi uradalomtól 20 köbméter fa átlagos értéke 240 kor. Összesen 2060.73 kor. Ebből ezen jegyzőkönyv szerint kántori fizetés 131.05 kor., tanítói fizetés 369.33 kor., elválaszthatatlan kántortanítói fizetés 1560.35 kor. Ezenkívül a községi gazdasági ismétlőiskola vezetéséért tiszteletdíj a községi pénztárból 100 kor. A törvényes fizetés kiegészítése államsegélyből. Kötelessége a III—VI. osztály és a községi gazdasági ismétlőiskola vezetése, a kath. ifjúsági egyetben az ifjúságnak oktatása, minden nap a templomban orgonálni és mindennemű kántori teendőt elvégezni. Köteles a pécs egyházmegyei tanítóegyesületbe mint tag belépni. Tannyelv magyar. az istentiszteleti nyelv német. A szükséges okmányokkal felszerelt kérvények *dec. 18-ig* (mely időközött próbaéneklés és orgonálás kívánatos) a szajki plébániahivatalhoz küldendők. Utiköltség nem lesz megtérítve. A választás *dec. 19-én d. u.* lesz megejtve. *Szvetics Gábor* iskolaszéki elnök. 923 1—1

Kishajmási (Baranya m.) róm. kath. iskolaszéke megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: szép lakás, 451 ööl konyhakert, 2 ööl hasábfá, 800 kor. kézpénz, körülbelül 10 kor. stóla. Többi államsegélyből. Kötelességek díjlevélben. Tannyelv magyar, német nyelv ismerete előnyös. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *dec. 19-ig* felsőmindszenti plébániahivatalhoz küldendők. 932 1—1

Kisköszegi róm. kath. osztálytanítói állásra nőtanító pályázhat *dec. 20-ig*. Törvényszerű fizetésből 100 kor.-t és lakáspénzt a hitközségtől kap, a többi államsegélyképen. A kántorsághoz érték előnyben vannak. Kisköszeg. (Baranya m.) *Iskolaszék.* 933 1—1

Báta (Tolna m.) róm. kath. IV. sorsz. osztálytanítónői állomásra pályázatot hirdetünk. Javadalma: *a)* Természetbeni lakás, mely áll: 2 szoba, 2 konyha, pince, prés-ház, kocsiszin, istálló és sertésólból. *b)* Kézpénzben évi 600 kor. *c)* 10.800 ööl szántó föld 188.61 kor. értékben, mely jelenleg évi 216 kor.-ért haszonbérbe van adva. *d)* 12 m² puna hasábfá 43.20 kor. értékben. *e)* Kertilletmény címén évi 20 kor. *f)* Meszelési átalány évi 10 kor. *g)* Fizetéstkiegészítő államsegély kezdő tanítónak évi 368 kor., idősebbnek az 1913. évi XVI. t.-c.-nek megfelelő összeg. *h)* Gazdasági ismétlőiskolai szaktanításért évi 142 kor. Kötelességei: 1. az iskolaszék által kijelölt osztályt s a gazd. ismétlőiskolákat oktatni, 2. növénydekeket istentiszteletre, körmenetekre vezetni s ott rájuk felügyelni. Tannyelv magyar. Csakis okl. tanítónők is pályázhatnak. Felszerelt kérvények *dec. 18-áig* az iskolaszékhez küldendők. Választás *dec. 19-én* fog megtartatni. *Iskolaszék.* 943 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Berzétei (Gömör és Kishont m.) róm. kath. leányegyház kántortanítói állására pályázat hirtettedik. Jövedelme különféle járandóságokból, ezek közt 592 kor. államsegély, 1000 kor. Megfelelő lakás és kert. Választás *dec. 12.* Al-

lomás azonnal elfoglalandó lesz. *Dittel István* kanonok-plébános, iskolaszéki elnök. Rozsnyó. (Gömör m.) 940 1—1

Szepesi püspöki megye.

A 24. számban kirdetett **pekelniki** kántortanítói állásra a pályázat *dec. 20-ig* meghosszabbították. Kántortanítói oklevéllel bíró tanítónők is pályázhatnak. *Iskolaszék.* 944 1—1

Szombathelyi egyházmegye

A **kislippai** (posta Bántornya, Zala m.) róm. kath. iskolánál megüresedett második tanítói állásra pályázat hirtettedik. 1100 kor. államsegély, 100 kor. és kertilletmény a községtől. Szláv nyelv tudása előnyös. Választás *dec. 12.* *Iskolaszéki elnök.* 921 1—1

Nárai (Vas m.) halálozás folytán üresedésben lévő kántortanítói állásra pályázat hirtettedik. Javadalmazás: a javadalmi jegyzőkönyv szerint minimálisan felvéve: 2 szoba, konyha, éléskamra, pajta, istálló, gazd. kamra, faszin, konyha, gyümölcsösökert. 9 kat. hold 1293 ööl szántó föld, 983 ööl rét, temetői kaszálás, 4502.36 kor. kántortanítói erdőalap évi kamatai, tandíj 250 kor., nagybőiti ájtatosságért 12.80 kor., stóla 20 kor., 42 mérő léleggabona fele buza, fele rozs, fizetéstkiegészítő államsegély 97 kor. Az adó a javadalmast illeti. Kérvények *dec. 10-ig* beküldendők. Választás *dec. 16-án d. e.* Személyes megjelenés kívánatik. Utiköltség nem térített meg. Posta helyben. Vasuti állomás Szombathely. (Vas m.) *Iskolaszék.* 916 1—1

Gyepűfüzesen (Vas m., posta. táviró) nyugalomba vonulás folytán tanítóállás van üresedésben. Fizetése törvény szerint. Folyamodványok *dec. 6-ig* nyújtandók be az iskolaszéki elnöknel. Német nyelv szükséges. 913 1—1

Szentsebestyénre helyettes kántortanítót (női) keresünk *dec. 18-ig.* Szép lakással törvényes fizetéssel. 930 1—1

A **kemenespalfai** róm. kath. iskolaszék orosz fogságban lévő tanítója helyébe helyettes tanítói vagy tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetése az iskolai évre havi 100 kor., egyszobás lakás fűtéssel. Pályázati határidő *dec. 12.* Kérvények a plébániahivatalhoz, Jánosházára (Vas m.) küldendők. 928 1—1

A **nagyimzdői** róm. kath. iskolaszék a lemondás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: két szoba, konyha, éléskamra, pince, 24 kor. kertilletmény és 1200 kor. fizetés. Választás *dec. 12-én* lesz. Tanítónők is pályázhatnak. Kellően felszerelt pályázati kérvények a plébániahivatalhoz Szarvaskendre (Somogy m.) küldendők. 937 1—1

A **halastói** róm. kath. iskolaszék a lemondás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: két szoba, konyha, éléskamra, 20 kor. kertilletmény és 1200 kor. fizetés. Választás *dec. 12-én* lesz. Tanítónők is pályázhatnak. Kellően felszerelt pályázati kérvények a plébániahivatalhoz, Szarvaskendre (Vas m.) küldendők. 938 1—1

Váci egyházmegye.

Üllőn (Budapest mellett) a halálozás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet a rendes díjazás mellett. A róm. kath. *iskolaszék.* 924 1—2

A **pálmonostorai** róm. kath. iskolaszék ezen hirdetemény megjelenésétől számított *nyolc napon* belüli határidővel pályázatot hirdet egy tanítói állásra a külterületi osztatlan iskolához. Javadalmazása törvényszerinti kézpénz, természetbeni új lakás mellékhelyiségekkel 600

□öl területen. Pályázhatnak nő- és férfitanítók. Kérvények a plébániahivatalhoz címzendők. 915 1—1

A dunakeszi róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet egy tanítónő állásra. Javadalmazása törvényszerinti. Kötelességeit díjvel szabályozza. A kellően felszerelt kérvények *dec. 10-ig Richter Béla* iskolaszéki elnökhöz küldendők. A megválasztott jan. 1-én tartozik állását elfoglalni. 946 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Miklósi (Somogy m.) anyaegyházban róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma: 2 szoba, konyha, kamra, melléképületek, 1000 □öl kert, értéke 240 kor., 9¹³¹²/₁₆₀₀ kat. hold szántóföld és 4³⁹⁷/₁₆₀₀ kat. hold rét, melyek 1920-ig bérbeadattak, 1023 kor., tanításért 160 kor., lélekpenz körülbelül 70-40 kor., földmunkaváltság 200 kor., lélekgabona, buza 26 p. mérő 208 kor., rozs 20² s p. mérő 121-50 kor., 6 öl tűzifa, annak felvagatása és hazahordása 234 korona, stólajóvedelem 25 kor. Összesen 2228-90 kor. Kötelességek a díjvelben lesznek megállapítva. Választás *dec. 10.* A német nyelv tudása szükséges. Utiköltség nem térítetik meg. *Iskolaszék.* 918 1—1

Bakonybányai kántortanítói állásra háború tartamára helyettesítet keresek. Állás *dec. 10-én* foglalandó el. Fizetése havi 80 kor., fűtött szoba. Esetleg stólajóvedelem és 30 kor. a minden hó első vasárnapján végzendő szentmise és adventi könyörgések s vasárnapi litaniakért. Nők is pályázhatnak. Kérvények plébániahivatal Magyarországhelyre küldendők 35 filléres bélyeggel. 920 1—1

Zsid (Zala m.) róm. kath. iskola osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: lakbér 240 kor. községi pénztárból 14-évi előleges részletben, 600 kor. szintén a községi pénztárból havi előleges részletben. A többi államségély. Megválasztott tartozik a «Gondviselés» intézetnek kötelezőleg tagja lenni. Pályázhatnak férfiak és nők. Kérvények iskolaszék címére küldendők *dec. 8-ig.* Állás azonnal elfoglalandó. 911 1—1

A deveszeri (Veszprém m.) róm. kath. iskolánál egy rendes tanítói állásra pályázatot hirdetnek. Jövedelme: a hitközségtől 100 kor., a többi államségély. Lakbér kertiletmény. Kötelessége díjvelben. Pályázhatnak okl., kántorságban jártas, hadmentes férfitanítók. Kérvények *nov. 28-ig Derdák Lőrinc* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 907 1—1

Somogytúr főkegyház róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. A főkegyház Balatonlelétől 12 kilométer távolságban, Létrány plébániához tartozik. Javadalmazása: 2 szobás lakás a szükséges melléképületekkel modernül építve, 1¹/₂ hold belsőség kerttel, 7 hold 52 □öl szántóföld, melyből 2 holdat őszi alá, 2 holdat tavaszi alá a hitközség mivel, 2 hold rét a hitközség által betakarítva, 20 p. m. rozs, lélekpenz 21 kor és stólák díjvel szerint. Borjárándóság: 4 magyar itce azaz 3 liter 4 deci minden szőlőbirtokostól. 11 méter hasáb tűzifa házhoz hordva. Vallás és tanulmányi alapból: 77-93 kor. Ferenc-József alapból 47-50 kor., Kolonics-féle alapból 4-20 kor. Államségély ezideig 894 kor. Választás *dec. 6-án* d. e. 10 óra, utiköltség megtérítése nélkül. Gondviselés című egyházmegyei segélyegyesületbe belépni tartozik. Kérvények a létrányi (Hont m.) plébániahivatalhoz intézendők. 912 1—1

Kiskomárom község (Zala m.) róm. kath. iskolájánál a III. osztálytanítói állásra pályázatot hirdetnek. Javadalma törvényszerinti, melyből 100 kor. a hitközség pénztárból, a többi államségély. Lakbér 240 kor. Kötelessége díjvel szerint. Kérvények *dec. 11-ig* beküldendők. A megválasztott állását azonnal tartozik elfoglalni. Tanítónők is pályázhatnak. *Róm. kath. iskolaszéki elnök.* 934—1

A csömendi róm. kath. iskolaszék a nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet.

A tanító évi jövedelme az 1893. évben felvett javadalmi jegyzőkönyv szerinti 432-54 kor. (tisztán tanítói), mely összeg államségéllyel egészített ki. Pályázati határidő *dec. 18.* Választás a helyszínen *dec. 20-án* d. e. 10 órakor az iskola helyiségében. Kérvények *Keresztes József* plébános, iskolaszéki elnök nevére Tótszentpálra (Somogy megye) küldendők. 936 1—1

A cseréntai róm. kath. iskolához helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Javadalma: havi 100 kor. Kérvények *dec. 12-ig* a szentbalázi (Somogy m.) plébániához küldendők. 935 1—1

A bakonybányai kántortanítói állásra helyettes keresek. Fizetése havi 80 kor., az esetleges stólajóvedelem és a kántorságért 30 kor. Nők és kántorképesítéssel nem bírók is pályázhatnak. A kérvények *dec. 18-ig* a plébániahivatalnak Magyarországhelyre küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 941 1—1

Róm. kath. okl. tanító, aki a német-tót nyelvet és zenét teljesen bírja, puszta vagy községi iskolánál alkalmazást keres. Cím: T. A. tanító Budapest, I., Istenhegyi-ut 32. 904 2—2

Rokkant vagy nyugdíjas kántor vagy kántorságban jártas iparos kerestetik. Kötelességei: kántor-sekrestyési teendők. Tiszteletdíja: évi 140 kor. és házszentelési-temetési stólák, circa 40 kor. Mellékfoglalkozás: Román ifjaknak magyarnyelvi órák. Ajánlatok Róm. kath. lelkészhez Alsóporumbák. 926 1—1

Beszélőgép, tölcsernélküli nagy és erős hangú új 165 koronás, 54 dupla lemezzel 130 koronáért eladó. *Bardócz Kálmán* Várfolda, p. Bánokszentgyörgy. 927 1—1

Stampay ének- és imakönyve háborús énekekkel bővítve, félvászonban 36 fill., egészvászonban 55 f., bőr vagy bársonyban 3-60 K. Tízre egy ingyen. Kotta ingyen, kötve 36 fill., **Köbölkuton**, Esztergom megye. A Stampay Miklós-féle **Köszöntőkönyvecske** nem nálam kapható, hanem öcsémnél Nógrád-kisterenyén, 1 db free 20 fill., 12 db 2 kor. 783-23

Fizessünk elő a **Katholikus Kántor**-ra. Az Új ének-tár I. és II. füzetében számos adventi és karácsonyi ének van. Olvassuk el a Népevelő legutóbbi számának idevonatkozó hirdetését. 931-1

«Katholikus Kántor» kiadóhivatala Eger, Gimnázium-utca 3. szám.

KAPOSSY (Szemennyei)

féle egyházi zeneművek leszállított áron kaphatók a szerző özvegyénél
KISPEST, BATHORY-UTCA 14. sz.

„Egyházi énekek“ (24 K) — — — 18.— K
„Im arcunkra borulunk“ (2-40) — — — 1-20 „